

Mandat for Transport21

Utgangspunkt for arbeidet

Som varslet i Prop. 1 S (2018-2019) har Samferdselsdepartementet gitt Forskningsrådet i oppdrag å gjennomføre en 21-strategiprosess for FoUI på transportområdet. Jf. Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029, står den norske transportsektoren ovenfor store utfordringer knyttet til fremkommelighet, klima/miljø og transportsikkerhet. Samtidig er handlingsrommet i norsk økonomi begrenset, jf. Perspektivmeldingen 2017. Tiltak for å løse transportpolitiske utfordringer fremover må i større grad være basert på samfunnsøkonomisk lønnsomhet og effektivitet. Forskning, utvikling og innovasjon vil være et sentralt virkemiddel for å bidra til å løse utfordringene på en effektiv måte.

Transportsektoren globalt og i Norge står ovenfor store teknologiske endringer som har potensial til å endre reisehverdagen til både folk og gods på en radikal måte.

Digitalisering og utviklingen mot større grad av automatisering og autonomi innen alle transportformer kan føre til at de transportpolitiske utfordringene vil kunne løses på en raskere, mer effektiv og mer samfunnsøkonomisk lønnsom måte enn tidligere. Samtidig vil Norges tilslutning til Parisavtalen kreve store utslippskutt i transportsektoren innen 2030. Teknologit utvikling vil være en nøkkelfaktor for å oppnå utslippskutt.

Regjeringen vil at Norge skal være ledende i å anvende nye digitale muligheter i alle sektorer og vil videreutvikle infrastruktur og transportløsninger basert på ny og moderne teknologi, jf. Granavoldenplattformen. Digitalisering og grønn omstilling av transportsektoren vil kreve betydelig innsats av myndigheter, FoUI-aktører og næringsliv, samt effektivt samspill og synergieffekter mellom dem. Regjeringens satsing på transport og de store samfunnsutfordringer sektoren står overfor gir betydelige muligheter for næringsutvikling. Norsk næringsliv kan spille en nøkkelfaktor i å forske på og utvikle smarte mobilitetsløsninger og således utnytte verdiskapingspotensialet som digitalisering og grønn omstilling av transportsektoren representerer. Jf. Nasjonal transportplan 2018-2029 ventes det globale markedet for smarte mobilitetsløsninger å være i betydelig vekst.

Oppdraget

Hovedoppgaven for Transport21 er å gjennomføre en bred strategiprosess knyttet til transportforskningsområdet for å identifisere forskningsspørsmålene det er avgjørende å få svar på for å løse dagens og morgendagens transportutfordringer og gi en anbefaling om hvordan vi kan innrette den samlede FoUI-innsatsen i sektoren på en best mulig måte. Oppdraget omfatter også forskningsbasert innovasjon, herunder piloterings- og demonstrasjonsaktiviteter når slik aktivitet er avhengig av forskningsbasert kunnskap som ledd i eller som en følge av uttesting. 21-prosessen skal ha et særlig fokus på privat næringsliv, med mål om større oppslutning og satsing på FoUI-aktiviteter i transportrelaterte næringer eller andre deler av næringslivet som utvikler løsninger og tjenester som er, eller kan bli, rettet mot å løse utfordringer i transportsektoren. Det vil også være viktig at 21-prosessen avgrenses mot arbeid utført i tilgrensende strategiprosesser som Digital 21, Energi21 og Maritim21, samt annet relevant arbeid, bl.a. langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og rapport fra det regjeringsoppnevnte ekspertutvalget som skal analysere konsekvenser av teknologiutvikling for planlegging i samferdselssektoren. Denne rapporten vil foreligge i juni 2019. Foruten nasjonale strategiprosesser er det viktig at arbeidet i Transport 21 også sees i sammenheng med relevante FoUI-aktiviteter på europeisk/internasjonalt nivå, som f.eks. Horisont2020 / EUs 9 rammeprogram for forskning, samt andre aktuelle strategiprosesser på europeisk og/eller internasjonalt nivå. Strategiprosessen skal:

1. Gi myndigheter, FoUI-aktører og næringsliv en felles forståelse av dagens og framtidens utfordringer i transportsektoren og identifisere hvilke forskningsspørsmål det vil være avgjørende å få svar på for å kunne løse disse utfordringene
2. Bidra til å styrke samspillet og synergieffekter mellom myndigheter, FoUI-aktører og næringsliv, slik at aktørenes FoUI-innsats forsterker hverandre og bidrar til å skape en dynamikk som trekker utviklingen i transportsektoren i innovativ retning
3. Vurdere og komme med råd om hvordan den samlede virkemiddelbruken på FoUI-området, samt annen innovasjonsfremmende aktivitet som angår transportsektoren, kan innrettes for å løse transportpolitiske utfordringer og samtidig fremme næringsutvikling.

Sluttrapporten fra strategigruppen skal avgrenses til å identifisere viktige spørsmål for forskning, utvikling og innovasjon på transportområdet. I den grad strategiprosessen anbefaler tiltak fra det offentlige, skal det tas høyde for at disse skal kunne gjennomføres uten økt ressursinnsats fra det offentlige samlet sett.